

Actief tijdens VUT en pensioen

Peer Zwart

.....

In april 1990 werd evenals enkele voorafgaande jaren een ministerieel besluit afgekondigd dat men al met zijn zestigste met de VUT kon gaan. Daar had ik goed op gelet omdat het met de economie wat slechter ging, zodat de dreiging kon ontstaan dat een vacature niet zou worden opgevuld. Dit was een goede inschatting. Het duurde nog twee jaar voor Jaap van Dijk als mijn opvolger werd benoemd.

Aangezien de afdeling Bijzondere Dieren slechts drie stafleden telde, zou het een flinke aderlating zijn als er een staflid vertrok. Onderling hebben we daarom afgesproken dat ik normaal zou blijven werken totdat er een opvolger zou zijn benoemd. Doordat ik een aantal officiële functies niet

ARTIKELEN

Binnen de Commissie Senioren KNMVD houdt de projectgroep TvD zich bezig met het aanmoedigen van seniordierenartsen om in ons tijdschrift een artikel te schrijven of te vertellen over hun huidige activiteiten als seniordierenarts. De projectgroep meent dat dergelijke artikelen niet alleen voor senioren een aanwinst kunnen zijn, maar voor iedere lezer interessante gegevens kunnen bevatten, voor nu of later. De projectgroep dankt prof. dr. Peer Zwart die zijn activiteiten heeft samengevat en beschreven. De projectgroep ziet aanmeldingen voor deze rubriek heel graag tegemoet. U kunt zich aanmelden via de KNMVD. e-mailadres: i.van.den.berg@knmvd.nl.

meer mocht vervullen, bleef er meer tijd over voor onderzoek, begeleiding van studenten en promovendi, en secties. Het was een fijne tijd.

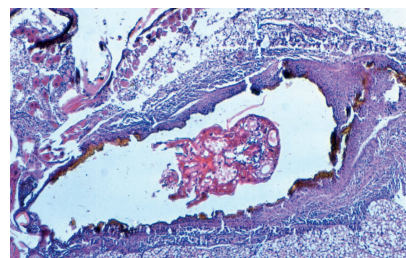
DIGITAAL SYSTEEM

Al lang van tevoren had ik overwogen wat ik zou gaan doen bij mijn VUT of pensioen. Mijn project zou een elektronische literatuuur databank voor dierenartsen worden. In de loop van tien jaar bracht ik ongeveer 30.000 publicaties samen in een digitaal systeem. Door de vernieuwing van het hoofdgebouw kwam daar vrij kort geleden nog een taak bij, namelijk het digitaliseren van mijn oude kaartsysteem.

Doordat er in 1955 een overzicht was verschenen van de literatuur over dierenartsen (zoogdieren en vogels) in de periode van 1828 (het jaar van oprichting van de Londense dierenartsen) tot 1954 en ik in 1955 bij het Instituut voor Tropische en Protozoaire ziekten begon met de 'Dierenartsenafdeling' en vanaf dit moment veel literatuur verzamelde, bestaat er nu een vrijwel ononderbroken literatuuroverzicht over de periode 1828 tot 2007. In de loop der jaren is ongeveer een derde van alle publicaties verzameld (met uitzondering van die over nieuwe soorten parasieten). Behalve het digitaliseren van het oude kaartsysteem, moeten nog meer dan 10.000 publicaties uit de laatste jaren in het systeem worden gebracht en van trefwoorden worden voorzien. Elk jaar worden de verwerkte publicaties betreffende reptielen en amfibieën doorgegeven aan Breck Bartholomew. Deze voegt ze dan toe aan zijn zeer uitgebreide database 'Herplit', die via het internet te consulteren is. Op deze manier blijf ik redelijk bij op mijn vakgebied.

PATHOLOGIE

Jaap van Dijk en later Andrea Gröne stonden toe dat ik pathologie bleef bedrijven aan de hand van materiaal dat mij persoonlijk werd toegezonden. Ik ben ze daar veel dank voor verschuldigd en kon me zo blijven inzetten voor de veterinaire pathologie in Utrecht. Mede daaruit zijn

Tweevlekkrekkel (*Gryllus bimaculatus*). Een voederdermij is in een van zijn tracheeën gekropen. Er is een uitgebreide weefselreactie rondom de trachea.

sinds 1990 ruim honderd publicaties voortgekomen. Van nieuwe ziekten of bijzondere pathologische verschijnselen worden dia's gemaakt. Sinds mijn vertrek van de faculteit zijn dat er naar schatting ongeveer 20.000. Ze zijn allemaal voorzien van gegevens over de diersoort, het sectienummer, de diagnose en voor microscopische beelden ook de kleuring en de gebruikte vergroting. Een afgeleide van dit werk is dat ik op onregelmatige tijden duplicaten van de gemaakte dia's toezend aan Noah's Arkive. Deze organisatie selecteert daaruit dia's die zij toevoegt aan een verzameling die op Amerikaanse universiteiten wordt gebruikt voor onderwijsdoeleinden.

In 1982 spraken collega dr. Karl Gabrisch en ik er na afloop van een symposium over kleine knaagdieren op een tramhalte over dat er eigenlijk een boek zou moeten worden geschreven over bijzondere dieren die in huis werden gehouden. 24 maanden later verscheen de eerste druk van *Krankheiten der Heimtiere*. Daaraan werkte ik ook na mijn pensionering nog door. In 2007 verscheen de zevende druk, een 'update' van de volledig herziene zesde druk uit 2005. Als (mede-)eindredacteur en auteur van meerdere hoofdstukken brengt het herzien voor mij vrij veel werk met zich mee. Het is echter fijn te merken dat er veel belangstelling voor bestaat. Tot op heden zijn er van dit boek ongeveer 25.000 exemplaren gedrukt. Sinds 2000 werkt collega Kollias aan een Engelse vertaling, die nu praktisch klaar is. Ook daaraan heb ik meegewerkt, vooral om de literatuur weer 'up to date' te maken. Een interessant

Meelwormen (*Tenebrio molitor*). Algemeen ziek. Sommigen lagen krom. Ze bewogen zich stijf, de uiteinden waren donker verkleurd. (Infectie met *Microsporidium* sp.).

aspect daarbij is dat alle titels (bijvoorbeeld ook Poolse en Hongaarse) in het Engels moesten worden vertaald.

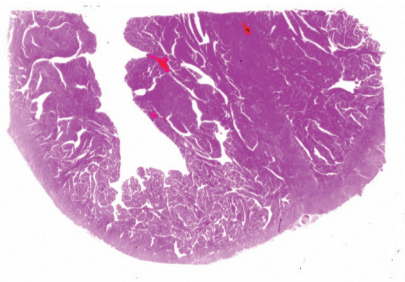
VOORDRACHTEN

Ik nam en neem nog jaarlijks deel aan meerdere veterinaire symposia en congressen, maar uitsluitend als ik daar ook een bijdrage kan presenteren. In dit verband is het interessant te vertellen over de Aktions Gesellschaft Reptilien und Amphibien Krankheiten (AGARK). Dit was een initiatief van de heer I. Pauler, voorzitter van de Deutsche Gesellschaft für Herpetologie und Terrarienkunde, bedoeld om dierenartsen met belangstelling voor ziekten van reptielen en amfibieën bijeen te brengen, zodat zij kennis en ervaring konden uitwisselen en er door heel Duitsland dierenartsen zouden komen met een ruime kennis van ziekten van reptielen en amfibieën. De eerste bijeenkomst was een huiskamerbijeenkomst met twaalf deelnemers. In de loop van dertien jaar is de organisatie sterk gegroeid. Nu zijn er opleidingsplaatsen waar specialisten worden opgeleid, erkend door de Deutsche Veterinärmedizinische Gesellschaft (dVG), terwijl dierenartsen die in de praktijk veel ervaring hebben opgedaan, vanuit de dVG een aantekening op hun bul krijgen. Op de herfstbijeenkomst van 2007 waren 120 deelnemers. De bijeenkomsten zijn sinds enkele jaren door de dVG erkend als 'Fortbildungskurs' waarvoor de deelnemers punten krijgen. Ik heb aan alle tot nu toe gehouden bijeenkomsten deelgenomen en steeds een bijdrage geleverd in de vorm van een voordracht. Soms een

overzicht, bijvoorbeeld over pathologie van het respiratieapparaat bij reptielen, soms een bespreking over een nieuwe ziekte, zoals de laatste keer, samen met collega Mutschmann uit Berlijn, over een geval van infectie bij een groene pad door rotiferen – die tot het plankton behoren en nauwelijks als pathogenen bekend zijn.

Ook aan de herfstbijeenkomsten van de British Veterinary Zoological Society neem ik naar vermogen, vrijwel jaarlijks, deel (uitsluitend met voordracht). Ook de 'coupe'-avonden voor veterinaire pathologen (twee a drie keer per jaar) woon ik zo vaak mogelijk bij, waarbij ik ook bijdragen lever. Animerend zijn de maandelijkse bijeenkomsten van de werkgroep Ziekten van de Belgische Herpetologische Vereniging Terra, die nu ongeveer dertig jaar worden gehouden. Hieraan draag ik bij met literatuur. De dia's die de maand tevoren zijn gemaakt, worden vertoond en besproken. Soms zijn er ook buitenissige dingen zoals een voordracht over hygiënische en managementaspecten van de diverse soorten bodembedekking in terraria.

Korte energie-uitbarstingen zijn de activiteiten voor het *Zakwoordenboek van de Diergeneeskunde* dat is opgezet door Peter Klaver. Als lid van de redactieraad heb ik geholpen de door Peter op bewonderenswaardige wijze samengebrachte woorden en begrippen zo goed mogelijk te controleren. Uitgever Elsevier hanteert daarbij een zeer strak en kort tijdschema. De tweede, aangevulde en verbeterde uitgave is voorjaar 2007 gereed gekomen.

Griekse landschildpad (*Testudo hermanni*). Atrofie van een groot deel van de hartspier. Dit is tot nog toe alleen bekend bij de mens en bij reptielen.

VERNIEUWENDE PROJECTEN

Vanaf 1990 heb ik veertien jaar lang onderwijs gegeven binnen de 'Master of Science course' betreffende 'wild animal health' aan het Royal Veterinary College te Londen. Dit is een fijne cursus met zeer gemotiveerde studenten. De meeste van hen komen daadwerkelijk te werk in wildbeheer en veel gerelateerde gebieden. Het onderwijs in Nederland werd langzamerhand verplaatst naar het IPC Dier te Barneveld, waar ik meewerkte aan cursussen voor medewerkers van dierenwinkels en tuincentra, over ziekten van reptielen en amfibieën, maar ook van vissen. Waren het in de beginjaren drie à vier cursussen per jaar, later is dit, onder invloed van economische factoren, verminderd tot eens in de twee jaar.

In 1996 werd ik door Joop Koopman uit Nijmegen benaderd over een 'werkje'. Dat bleek te resulteren in een aanstelling bij Farma-Research, een snelgroeiend zelfstandig bedrijf dat onderzoek deed voor farmaceutische industrieën. Het bedrijf had een humane en een veterinaire poot. De veterinaire poot onderzoekt in dierproeven de farmacokinetiek van farmaca. Een daarbij horende activiteit was het onderzoeken van de eventuele lokale weefselschade van producten waarvoor een registratie werd aangevraagd. Dit werk was gebaseerd op een verzoek van de boeren, die in overleg met de KNMVD een dergelijke test wilden om gespaard te blijven van ongewenste neveneffecten van injecties. Een commissie van de KNMVD beoordeelde de resultaten en gaf op grond daarvan goedkeuring of (soms voorwaardelijke) afkeuring. Omstreeks 2004 hielden deze activiteiten op, omdat 'Brussel' een methode van monsternamen voor weefselresiduen voorschreef, die het onmogelijk maakte de plaatselijke effecten van injecties te beoordelen.

Enkele maanden na het verzoek van Joop Koopman vroeg hij mij of ik bereid was voorzitter te worden van de Dierexperimentencommissie (DEC) van de Universiteit van Nijmegen. Een voorwaarde voor het bekleden van die positie is dat de voorzitter geen (historische) bindingen heeft met de

betreffende instelling. Dit leek mij een interessante functie, omdat een DEC zich speciaal moet richten op de vragen of het verantwoord is voor een bepaald onderzoek een dierproef te doen, of het aantal dieren dat voor een proef wordt aangevraagd verantwoord is en vooral of het kan met minder dieren of met 'lagere' dieren of dat er alternatieven zijn. Bovendien worden er veel vernieuwende wetenschappelijke projecten ingediend. Je zit dus in de frontlinie van onderzoek. Het was een fijne commissie met zeer betrokken mensen. Ik heb dit werk tien jaar lang met veel plezier gedaan, er veel

van geleerd en steeds het besef gehad dat we gezamenlijk het beste met de dieren voor hadden. Al deze activiteiten op veterinair gebied waren voldoende om mijn aanvraag tot erkenning als 'diplomate' van het European College of Veterinary Pathologists te honoreren.

WIJSHEID

Een gezellige activiteit zijn de maandelijke bijeenkomsten van een groepje rustende dierenartsen die elke tweede donderdag van de maand worden gehouden in Het wapen van Bunnik. Daar wordt vooral gepraat

over vroeger en nu en worden veel herinneringen opgehaald.

Om geestelijk evenwicht te behouden, werk ik regelmatig in mijn tuin. Daarbij herinner ik mij mijn vader (hij kon genieten van een paardenbloem die al tien jaar steeds uitbundiger bloeide) die een Chinese wijsheid doorgaf: "Wil je een uur gelukkig zijn: bedrink je. Wil je een dag gelukkig zijn: trouw. Wil je je hele leven gelukkig zijn: word tuinman."

Peer Zwart is DVM, PHD., Em. Professor, Dipl. ECVF.